

23.9.2013

Lausuntopyyntö OKM003:00/2012

**Lausuntopyyntö ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämisestä koskevas-
ta luonnoksesta hallituksen esitykseksi**

Rovaniemen koulutuskuntayhtymä esittää OKM:n tekemästä esityksestä lausuntonaan seuraavaa:

Lain yhtenäistymisen edut

Laki- ja asetus esitykset ovat yleisesti selkiytyneet ja tukevat 2000-luvulla tehdyn kehittämisen tuloksia. Tutkintotyyppien säilyminen entisellään mahdollistaa voimaperäisen kehittämistyön työn tulosten jatkuvuuden arjen toiminnassa.

Etenkin elinkeinoelämän kanssa tehty yhteistyö voi jatkua tutuksi tulleilla käsitteillä lakiuudistuksesta huolimatta. Termien ja käsitteiden yhdenmukaistaminen on perusteltua ja selkiyttää koulutuksen järjestäjän ja työelämän välistä yhteistyötä

Lain nimimuutos Laiksi ammatillisesta peruskoulutuksesta on hyvä.

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta

Esitämme säädösuudistukseen jo tässä vaiheessa kirjattavaksi aikuisten liikkuvuuden tukemisen, ulkomailla hankitun osaamisen mahdollisuuden ja EC-VETin käyttöönoton.

Valmistavat koulutukset

Valmistavien, valmentavien ja kotitalousopetuksen edellyttämät lakimuutokset sekä rahoituslainmuutokset toivotaan valmisteltavan mahdollisimman pian, koska ne ovat osaltaan kiinteä osa opintojen henkilökohtaistamiseen liittyvää toimintaketjua.

Tutkintojen määritelmät

Pidämme hyvänä, että tutkintorakenteesta säädetään vain yhdellä asetuksella. Tutkintonimikkeiden mahdollistaminen ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa perustutkintojen tutkintonimikkeiden lisäksi Opetushallituksen päättämänä on joustavoittaa ajantasaisen ja osaamistarpeita ennakoivan ammattitutkintotarjonnan.

Opintoviikoista osaamispisteisiin

Aikaisemman lain mukaan opintonsa aloittaneen opiskelijan valintaoikeus saattaa tutkinto loppuun joko opintoviikkoina tai opintopisteinä sekoittaa siirtymävaiheessa. Esimerkkinä arviointiasteikon muuttaminen kesken tutkinnon suorittamista näkyi opiskelijapalautteissa tyytymättömyytenä osaamisen arviointiin.

Esitämme, että aikaisemmin tutkintonsa aloittaneet suorittavat sen opintoviikkoina loppuun saakka.

19.9.2013

Tutkintojen perusteet

Opetussuunnitelmaa koskien § 14 – tulisiko jo mainittujen tahojen lisäksi opetussuunnitelmatyöhön edellyttää työelämän edustus. Nykyisin NT-perusteisessa koulutuksessa NT järjestämissuunnitelmassa edellytetään työelämäyhteistyötä ja työelämäyhteistyö pitää kuvata näyttötutkinnon järjestämissuunnitelmassa.

Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmatyötä helpottaa, mikäli Opetushallituksen määräykset tulevat erillisinä eikä yksittäisiin tutkintoihin kytkettyinä. Erillisten määräysten osalta toivomme, että ne ovat Opetushallituksella kootusti esillä ja koulutuksen järjestäjän veloitteiden määrä säilyy lakisääteisinä.

Tutkintojen muodostuminen

Paikallisesti tarjottavat tutkinnon osat ja osaamispisteet

Paikallisesti tarjottavien tutkinnon osien osaamispisteiden määrittäminen esitetään koulutuksen järjestäjien määriteltäväksi. Tämä vapaus lisää kirjavuutta tutkinnon osien kokoon.

Yhteiset opinnot

Käsitteen ammattitaitoa täydentävät opinnot korvaaminen käsitteellä yhteiset opinnot tuo yleissivistävän osaamisen ammattitaidon perustaksi eikä ylimääräisenä lisänä olevana osana kuten nykyisen lain aikana monesti ajatellaan.

Yhteisten opintojen kokoaminen laajemmiksi kokonaisuuksiksi tukee pedagogisia ratkaisuja ammatillisempaan suuntaan. Valinnaisten opintojen siirtäminen yhteisiin ja ammatillisiin opintoihin linjaa nykyisiä käytännössä eteen tulleita saamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tarpeita. Yhteisten opintojen kautta muutoksessa vahvistuu jatko-opintokelpoisuus. Toisaalta erityisopiskelijoiden osalta opinnoissa menestyminen vaatii tukitoimenpiteiden varmistamisen.

Yhteisten opintojen ammatillisiin opintoihin integroimisen sijaan, ammatillisiin opintoihin tarvitaan lisää yhteisten opintojen soveltamista. Näin korostuvat kielten ja matematiikan taidot työssä eivätkä erillisinä yleissivistävinä saarekkeina.

Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen

Suomessa tarvitaan luovuutta ja monikulttuurisissa työympäristöissä ja yhteisöissä toimivia tulevaisuuden ammattilaisia, joita juuri ammatillisesta koulutuksesta valmistuu. Esityksen mukaan sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen tutkinnon osa esitetään valinnaiseksi tai pakolliseksi, jos työelämän tarpeet sitä välttämättä edellyttävät.

Esimerkiksi matkailuelinkeinon eri ammatit tai metalliala tarvitsevat osaajia, joiden osaamisessa joko sosiaalinen tai kulttuurinen alue painottuu (luovuus ja sosiaalisuus ovat osaamisemme heikkona lenkinä ja työelämän voimavarana). Opiskeluaikana harvalla opiskelijalla on tulevaisuuden työpaikka tai työpaikan painopisteet niin selvillä, että kyseinen yhteisen osaamisen kohta kannattaa jättää pois.

19.9.2013

Mikäli opiskelija vaihtaa opintojensa välillä tutkintoa, erilaiset pakollisuusvaatteen yhteisissä opinnoissa pidentävät opintoaika.

Tutkinnon muodostumissääntö

Esityksessä tutkinnon osa voi kuulua vain yksittäiseen tutkintoon tai olla yhteinen useille tutkinnoille. Tutkintojen monimuotoisuuden mahdollistamiseksi tutkinnon osien toivomme olevan yhteinen mahdollisimman monelle tutkinnolle. Nykyiset monimutkaiset kombinaatiomääritykset eivät tue opiskelijan tarpeita monimutkaisuuksien vuoksi.

Oppisopimuskoulutus ja työkykyisyys

Esityksessä nousee työkykyisyyden ylläpito myös yli 18-vuotiaana opintonsa aloittaneilla. Oppisopimuskoulutukseen ollaan esittämässä entistä mallia, jossa koulutukseen ei sisältyisi pakollista työkyvyn ylläpitämistä, liikuntaa ja terveystieto-osa-aluetta. Oppisopimuskoulutusta suunnitellaan lisättäväksi ja samoin työurien pituutta. Oppisopimusopiskelijan työkykyisyyden tukeminen jää esityksen mukaisesti toteutumatta varsinkin pienten työnantajien tehtävissä toimivilla opiskelijoilla.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen edellyttää asetus- / määräystarkennusta, jotta käytännön prosessit ja päätöksenteko toimivat täysipainoisesti ja yhtenäisesti.

Ohjaus ja opetus

Opinto-ohjaus tulee henkilökohtaistamisen myötä lisääntymään. Hyvä, että opinto-ohjaus nousee esille myös aikuiskoulutuksessa.

Aikuiskoulutuksen asetuksessa on hyvä, että henkilökohtaistaminen on kootuna yhdessä pykälässä.

Hyvänä pidetään aikuiskoulutuksesta annettavaan asetukseen lisättävästä säännöksestä, jonka mukaan valmistavan koulutuksen suorittamista ei arvioitaisi arviointiasteikolla. Oppimisen aikainen numeroarviointi on koettu erittäin hankalaksi tiiviissä valmennusjaksoissa.

Opetushallitus ja tutkintotoimikunnat

Esitämme, että lainsäädäntöön kirjataan tutkintotoimikuntien roolista: Tutkintotoimikunnat toimivat Opetushallituksen alaisena luottamushenkilöelimenä. Opetushallitus antaa tutkintotoimikunnille ohjeet erillisenä määräyksenä. Tällä selkiytetään ja yhtenäistetään tutkintotoimikuntien ja koulutuksen järjestäjien yhteistyötä.

Opintotukilaki

Pidämme hyvänä, että 25 viikkotuntia koskevaan säännökseen lisättäisiin, että säännöstä sovellettaisiin silloin, kun opintojen laajuutta ei ole mitoitettu opintoviikkoina eikä osaamispisteinä. Tämä tukee nykyistä käsitystä osaamisen hankkimisesta muullakin tavalla kuin paikalla istumalla.

ROVANIEMEN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Johtaja

Arto Ylitalo

